

ZÁMEČEK ZE ZADU:
Čtení na prázdniny

**„Děcák nemůže za to,
že jste v domově...”**

Když za pád nemůžete vy

Františkovi je dnes 21 let. V Dětském domově Žatec byl 9 let. Co prožil ve svém dětství, v domově i po odchodu z něj, by na první pohled odhadl jen málokdo.

Jak sám říká, jednou by chtěl napsat knihu, která bude o příběhu jednoho kluka z děcáku. Pro veřejnost, ale také pro děti z dětských domovů.

Po minulém příběhu Zuzany vám v Zámečku přinášíme příběh kluka, který se nestal obětí drog ani pilotem svého pádu na dno. Co když se ale v problémech ocitnou vaši nejbližší, na kterých jste závislí? O věcech, které prožíváte od dětství, pak nerozhodujete, jak to určitě zná mnoho z vás.

Příběh Františka Čihounka (dříve DD Žatec):

O svém životě píšu knihu pro děti z děcáků i veřejnost

Do deseti let jsi vyrůstal s rodinou. Zavzpomínej na své dětství.

Narodil jsem se v Chomutově. V sedmi letech jsme byli v ústavu v Rumburku. Mamka asi nezvládala výchovu, anebo jsme hodně zlobili, to nevím. Bylo to na dva měsíce. Do čtvrté třídy jsem vystřídal pět základních škol. V Aši, Kadani, v Chomutově dvakrát a v Žatci,

to byla poslední, to už jsem byl v dětském domově. Předtím jsme bydleli u tety, což je sestra mojí mámy.

Nevyrůstal jsi se svojí mamkou?

Já jsem s mamkou nebyl celou dobu. Problém byl ten, že mamka ráda cestovala, měla mě v devatenácti letech. Připadala si pořád mla-

dá, a proto jsme se i často stěhovali. Buď to byl přítel, nebo to bylo nové bydlení, nová příležitost... Byli jsme i v azylovém domě v Aši. Tam jsme byli asi půl roku, než jsme se odstěhovali do Chebu. Tam jsme byli jen dva letní měsíce, pak jsme přijeli zpět do Chomutova.

Byl s vámi tvůj taťka?

Svého taťku neznám. Víím, kde se asi nachází, víím, kdo to je. Je to člověk, který si udělal dítě a nemá o něj zájem, tak proč bych já ho měl mít.

Ty jsi nikdy neměl zájem poznat taťku?

Z mé strany zájem byl. Já jsem mu psal i dvakrát přes Facebook, ale taťka si mě zablokoval.

Víš o něm aspoň něco?

Taky se narodil v Chomutově a teď žije v Anglii. On byl od mámy o sedm nebo osm let starší a asi už má někde svoji novou rodinu. On mě viděl možná jako malého, ale nějaké zážitky si s ním vůbec nepamatuju. Viděl jsem možná jednu fotku, kde byl on a já tehdy jako mimino.

Naopak s mamkou jsi toho prožil hodně.

Nezvládala to finančně, a podle mě taky psychicky, protože mě i bráchu měla v tak mladém věku a nemohla si užívat. Asi na to nebylo připravená.

BEZ MAMKY

Zmínil jsi, že jste vyrůstali u tety. Co se u vás v rodině stalo?

Tam jsme byli na základě toho, že máma zničehonic odjela do Holandska na delší dobu a byla

domluvená se sestrou (naší tetou), že u ní budeme bydlet a že ona nás bude vychovávat. To mi bylo devět roků, bráchovi šest. Ten bráchoův taťka, to byl taky grázl. On je podle mě ještě horší než ten můj. Ten můj s námi nebyl od začátku, ale tenhle člověk s námi chvíli žil a brácha ho vnímal jako otce, a zničehonic zmizel. Usmyslel se, že chce jinou přítelkyni, se kterou už má i dítě. Brácha tak má i nevlastního bratra.

Jaké to bylo u vaší tety? Uklidnilo se to konečně?

Teta je od mámy o tři roky mladší... Šli jsme k ní. Asi si dokážeš představit, když to nezvlá-

dala mamka, jak to zvládala její mladší sestra. Jí bylo tehdy 23 let. U tety jsme byli jeden rok v Chomutově. Bydleli jsme tam v paneláku. Nemůžu říct, že jsme se měli špatně nebo že bychom nechodili do školy. To jsem chodil do čtvrté třídy. Ale bylo to špatný.

Mě zajímá ten moment, kdy vás mamka ze dne na den opustila.

Bylo to něco, o čem jsme jako děti nevěděli. Dospělí se domluvili... Mámu najednou nevidíš každý den a pořád se ptáš, kdy přijde domů. Já jsem nevěděl, že mamka půjde pryč. Až po týdnů nám teta řekla, že mamka odjela do Holandska a že se někdy vrátí. Pro mě to byl šok. Teta nás vychovávala společně s babičkou, ta měla svůj byt a různě jsme se navštěvovali.

Co se ten rok u tety Edity dělo?

Teta byla mladá, druhá věc je, že se zapletla do drog. Nějaké drogy určitě brala. To jsem tehdy nevěděl, ale pocítoval jsem změny v chování.

V čem například?

Byl silvestr a nás kvůli tomu, že měla špatnou náladu nebo že byla nafetovaná, poslala večer spát s tím, že silvestr slavit nebudeme. To jsem probrečel celý večer, a bylo mi líto, že jsme s bráchou museli jít spát.

Jak jsi to tehdy prožíval?

Nejsmutnější na tom bylo, že jsme bydle-

li ještě s jednou tetou, pro změnu z tátovy strany, která už měla tři holky. Jedna z dcer je hluchoněmá, ta byla z nás nejstarší. Tu si nechali, že s nimi slavit silvestra může. A ještě naschvál, aby nám ublížili, ji poslali za námi do pokoje, aby nám znakovou řečí řekla, že si to nezasloužíme a že slavit bude jen ona.

Ty umíš znakový jazyk?

Umím znakovou řeč. Umím ji už dýl, právě díky té sestřenici. Její sestry se to naučily automaticky, já jsem se to musel naučit sám. Spíše jsem se to naučil tak, že když něco ukázala a já nevěděl, co to znamená, tak jsem se jí na to zeptal, abych to příště mohl použít.

BEZ TETY

Co tedy nakonec vedlo k tomu, že jste se ocitli v děčáku?

Tam byly ty drogy, mladistvost mojí tety, ale přesně ten důvod, ten bod, proč jsme museli jít do dětského domova, nevím. Mám asi takové zkreslené vzpomínky, protože pak jsme ještě nějakou dobu bydleli společně všichni u babičky. A pak už se to nějak nezvládalo. Babička byla stará. Pamatuji si, že jsme se nastěhovali do většího bytu, kde předtím pobývali nějakí fetáci, takže jsme tam po příchodu nacházeli například injekční stříkačky. A to jsme tam byli už bez babičky. Bylo mi deset let, když jsme šli do dětského domova v Žatci.

Jaké jsi v tu chvíli měl pocity?

Nevěděl jsem, co je to dětský domov. Ty pocity byly neskutečný. Brácha byl taky vyděšený, začal brečet. Nejdříve jsme jeli na magistrát v Chomutově, kde jsme měli naši sociální pracovníci. Ta si nás ten den pozvala k sobě do kanceláře. Tam jsme přišli se zabalenou červenou cestovkou s věcmi.

S věcma do diagnostáku, kde jste byli s bráchou dva měsíce.

A s tou jsme pak cestovali i do děcáku. Vlastně tu tašku mám dodnes.

DĚCÁK

Jaká byla cesta autem do děcáku?

Byl jsem ještě více vyděšený, než když jsme jeli do diagnostáku. Cesta z Liberce do Žatce byla neskutečně dlouhá. Převážel nás nějaký pan vychovatel z diagnostáku.

Byli jste v tom autě jen vy dva s bráchou?

Byli jsme tam s dalšími dvěma dětmi, ty někde po cestě vystupovaly do jiných děcáků. V autě jsme se vůbec nebavili, ani rádio tam nebylo. S námi dojelo auto až do Žatce.

Jaké to tehdy byly pocity? Dokážeš popsat, jak jsi to prožíval?

V deseti letech ty pocity nedokážeš vysvětlit, vlastně ani dnes je nevysvětlím. Bylo to pro mě všechno úplně nové. Jdeš do nového prostředí, nového města, kde neznáš vůbec nikoho.

Zavedli nás do jídelny, dostali jsme oběd, mluvila s námi nějaká sociální pracovnice. V jednu dobu tam bylo milion dětí, pak tam nebyl nikdo, byl to chaos. Dnes už to dělají lépe.

Co se dělo pak?

Po obědě za námi přišla kmenová teta do jídelny a šli jsme společně na byt. Měl jsem pocit, jako kdybychom byli nic. Jako chudinky, který byly vyhozený na ulici, a oni měli být naše spása. Chytla nás za ruku a šli jsme cestou na byt. Nemůžu zase říct, že by nám cestou nevysvětlila, kam budu asi chodit do školy, že je tady obchod a takový věci, to nám aspoň pro začátek ta vychovatelka vysvětlovala.

Jaké byly první dny v děcáku?

Byl tam někdo novej. Na skupině byl do té doby jenom jeden člověk tmavé pleti. Najednou jsem tam byl já, taky tmavší, brácha je trochu světlejší. Měl jsem strach z předsudků. Vnímal jsem i fyzickou přesilu ostatních kluků, protože jsem tam byl jako jeden z nejmladších. Dovolovali si hodně na mýho bráchu. Bylo to v tom neskutečné. Tato šikana se vyřešila tím, že kluci v osmnácti letech odešli z děcáku, pak už to bylo klidnější.

Jak tě přijal nový kolektiv ve třídě?

Nastupoval jsem do druhého pololetí 4. třídy. Co se týče kolektivu, lidí, to bylo znovu to samé. Rasistické narážky, pomlouvání. Byl jsem jediný z děcáku. Ale šikana tam žádná nebyla a postupně se to zlepšilo.

Řekni mi něco více o tvém bráchovi.

Jmenuje se Pavel. Ten to měl takový zvláštní. Byl vlastně dva roky se mnou v dětském domově a pak ho z důvodu chování převezli jinam. Přesunuli ho nejdříve do dětské psychiatrické léčebny v Lounech, tam byl asi půl roku, pak se vrátil a odvezli ho do diagnostického ústavu. To už podruhé, poprvé jsme tam byli, než nás odvezli do dětského domova. Z diagnostáku jel do dětského domova se školou v Jiříkově. Brácha je o tři roky mladší.

BEZ BRÁCHY

V děcáku jste nakonec tedy nevyrůstali spolu?

Celých devět let jsme byli bez sebe. Když člověk má jen jednoho brácha a celý život žiješ bez rodiny... Ten příběh, když ho odvedli, byl pro mě taky smutný.

Co přesně se stalo?

Přišel jsem ze školy a brácha nikde. Nikdo mi neřekl, proč někam jel, kdy se vrátí. Prostě ho sbalili a odjel. Byl jsem hodně naštvaný, smutnej a večer tam byly i slzy.

Jak ses s tím vyrovnal?

Snažil jsem se to pochopit. On byl problémový, v devíti letech... On třeba nekouřil, ale měl záchvaty, a asi to s ním vychovatelky nedokázaly vyřešit. Byl ve Výchovném ústavu Terešov, ale dnes už tam není, protože minulý rok oslavil plnoletost a měl možnost se rozhodnout, jestli tam zůstane, nebo odejde.

Byl ses tam za ním někdy podívat?

Jeli jsme tam i s mámou, ten zážitek byl strašnej. Byly tam mříže, nemohly chodit na vycházky. Ti kluci, to šlo vidět na pohled, byli grázlové, ale brácha takový nebyl. Oni se s ním v domově nechtěli mazlit, takže ho poslali jinam. On si to vybíjel na nejbližších. Třeba po mně házel šuplíky.

Sám jsi to v domově neměl jednoduché.

Já měl s vychovateli hrozný problém. Já měl problém s autoritou. Za celou tu dobu, co jsem už v životě zažil, jsem vyspěl. Míval jsem

rád komunikaci na úrovni, možná už v těch deseti letech. Možná jsem řekl i nesmysl, ale věděl jsem, jak jsem to myslel. Ti vychovatelé to spíše viděli jinak. Tak, že jsem malej a drzej. Takže jsem měl třeba i hodinové povídání se sociální pracovníci o tom, jak nemám být drzý a co si (ne)můžu dovolit.

POPRVÉ K MOŘI

Pojďme ještě k tvému odchodu z děčáku.

Odcházel jsem, když mi bylo devatenáct. Měl jsem bobky, nevěděl jsem, kam půjdu, jak to bude se stěhováním. Pro Prahu jsem se rozhodl, protože jsem tady měl mentora od projektu Začni správně. Pomoc přicházela právě ze strany mentora. Ten mi zařídil první týdenní bydlení, ale bylo to pak ještě hektický.

Měl jsem z dvaceti tisíc korun, které jsem dostal v DD, po týdnu už jen patnáct tisíc, protože jsem něco dával za odvoz těch věcí a za jídlo za ten týden. Musel jsem jít na ubytovnu v Hostivaři. Všechny peníze jsem dal za ubytování. Byl jsem tam i nebyl, protože jsem 14 dní strávil v Chorvatsku.

V tomto období jsi odjel k moři?

To se ti podařilo jak?

Pátým rokem jezdím na dětské tábory v Česku, a v tu dobu se dělal i nový zahraniční tábor v Chorvatsku. Byl jsem tam čtrnáct dní, poprvé jsem jel k moři jako táborový vedoucí.

Takže ti takhle propadly zaplacené dva týdny na ubytovně...

Byl jsem úplně bez peněz, nestihl jsem zařídit nic. V ubytovně jsem strávil ještě pár dní, které jsem tam měl zaplacené. Posílal jsem životopisy, odpovídal na pracovní nabídky. V těchto dnech jsme moc s mentorem ve spo-

jení nebyli. Našel jsem si práci v Globusu jako pokladník, bylo mi to v tu chvíli jedno. To bylo na pražském Zličíně, ale byl jsem tam jenom měsíc – a už bych v životě pokladníka nechtěl dělat. Pak jsem se už musel odstěhovat z ubytovny, a to byla ta chvíle, kdy jsem musel jít málem na tu ulici...

PRÁCE V PIZZERII

Nakonec jsi získal spolubydlení, podařilo se ti najít práci v pražské pizzerii.

To ano, ale teď mám v plánu odejít z pizzerie slušným způsobem. Hodilo se mi to jako přivýdělek. Vydržel jsem u práce číšníka dlouho, ale teď už mě to nenaplnňuje. Není to přímo práce s lidmi, kterou bych rád dělal a kterou jsem studoval. Dokončil jsem sociální činnost na střední zdravotnické škole.

Jakým směrem by ses rád vydal?

S mým mentorem Markem jsme na začátku. Stanovili jsme si cíle, na co by další práce měla mířit. Lákala by mě administrativa, pečovateltví, práce s lidmi nebo třeba práce na recepci. Počítám s tím, že s penězma půjdu dolů, protože tam je to špatně placené.

KNIHA

O tvém životě, ze kterého jsme neprozradili vše, plánuješ napsat knihu.

Už píšu knihu ve wordu. Ta knížka je především moje autobiografie a začíná kapitolou cestou do dětského domova. Půl života jsem žil v dětském domově, a proto se část knihy odehrává právě tam. Začal jsem ji psát v patnácti letech. Byl jsem ve fázi, kdy jsem na to začal vzpomínat, a najednou ty vzpomínky byly živé.

Pro koho tvoje kniha bude?

Bude pro veřejnost, protože ta je málo informovaná o světě dětských domovů. Protože veřejnost přispívá na dětské domovy, ale absolutně nic neví o těch dětech. Jak to tam chodí, co ty děti za ty peníze vůbec mají... Chtěl bych představit konkrétní příběh jednoho dítěte z dětského domova. Ten cíl není, aby veřejnost něco změnila. Bude to jen můj příběh a zkušenost. Člověk z děčáku je na ty všechny věci úplně sám. Kromě mentora jsem neměl nikoho, kdo by mi pomohl, a je to taky takový motiv té knížky.

Pomáhá ti někdo s knihou?

Podporu mám z obou stran mých mentorů, můj mentor už taky vydal knížku, která byla o cestování. Tři čtvrtě mé knížky je napsáno. Potřebuji doladit ještě chyby, abych tam měl fotky z alb, které jsme zakládali v domově. Budu potřebovat také nějakého sponzora, aby kniha mohla reálně vzniknout.